

نامه سرگشاده هوشنگ امیراحمدی به باراک اوباما: تجربه‌ی تاریخی نشان‌گر آن است که رابطه داشتن با ایالات متحده باعث تضعیف خودکامگان می‌شود و فقدان چنین روابطی باعث تقویت‌شان می‌شود.

توضیح: اصل این نامه سرگشاده به انگلیسی است و این ترجمه برای استفاده هموطنان ایرانی عرضه شده است.

رییس جمهور باراک حسین اوباما
کاخ سفید، واشنگتن، دی. سی.

آقای رییس جمهور عزیز،

این نامه را برایتان می‌نویسم تا توجه‌شما را به مصیبتی جلب کنم که به دلیل سوانح هوایی به سر مردم ایران و سفرکنندگان به ایران می‌آید. هم چنین با در نظر داشتن شعارهایتان، یعنی شعار "تغییر" و "امید" این نامه را نوشتم که از شما بخواهم تا با لغو کردن تحریم فروش هواپیماهای غیر نظامی ساخت آمریکا و قطعات یدکی آنها به ایران به جلوگیری از این فجایع کمک کنید.

آقای رییس جمهور، هنگامی که به این درخواست رسیدگی می‌کنید توجه داشته باشید که شمار فزاینده‌ای از اتباع ایرانی‌تبار و غیر ایرانی‌تبار آمریکا نیز به ایران سفر می‌کنند و خودشان و عزیزان‌شان در ایران ناچارند با هواپیماهای ایران پرواز کنند که بسیار بدون ایمنی هستند. آقای رییس جمهور، طبق قانون اساسی آمریکا، حفاظت از جان این شهروندان از جمله اصلی‌ترین وظایف شما است.

آقای رییس جمهور، هر دو طرف منازعات پس از انتخابات ایران و به ویژه آنهایی که در خیابان‌های ایران برای حقوق شهروندی‌شان به مبارزه برخاسته اند از حرکت انسان‌دوستانه‌تان قدردانی بسیاری خواهند کرد. از یاد نبرید که چه بسا ممکن بود جان‌باختگان قدیس‌گونه‌ی این مبارزه و آنهایی که به زندان افتاده‌اند نیز سرنشین آن هواپیماهایی باشند که دچار سانحه شدند!

از سال 1990 بیش از 200 سانحه‌ی هواپیمایی در ایران رخ داده است و ایران از این لحاظ در میان تمام کشورهای جهان بدترین وضعیت را دارد. از این سوانح، حدود 70 سانحه به تنهایی بیش از 2000 کشته به جا گذاشته و 6 سانحه جزو "100 بدترین فاجعه‌ی هواپیمایی" جهان از دهه‌ی 1980 به بعد ثبت شده‌اند. این سوانح برای هواپیماهای ساخت ایالات متحده، روسیه و اروپای غربی رخ داده است.

تازه‌ترین مصیبت در 24 ژوئیه 2009 رخ داد که يك هواپیمای ایلوشین ساخت روسیه در فرودگاهی داخلی دچار سانحه شد و بیش از 20 نفر جان باختند. در حالی که فقط 10 روز قبل از آن، در 15 ژوئیه، نیز يك هواپیمای جت مسافربری ایران که از نوع توپولف ساخت روسیه بود دچار سانحه شده بود و تمام 168 سرنشین آن کشته شده بودند. این هواپیما از تهران عازم ایروان بود و اعضای تیم ملی نوجوانان جودوی ایران هم که برای انجام مسابقاتی به ارمنستان می‌رفتند جزو سرنشینان آن بودند.

آقای رییس جمهور، به این آمار هشداردهنده هم توجه داشته باشید که تصادفات هواپیمایی ایران از دهه‌ی 1980 پنج برابر شده است و تنها از سال 2001 پانزده سانحه‌ی بزرگ هواپیمایی در این کشور گزارش شده است. از این هواپیماها هفت هواپیما از نوع جت بویینگ و سی-130 ساخت آمریکا بودند که طبق تحقیقات ایمن‌ترین هواپیماهای موجود هستند. اما همین هواپیماها به علت "ایرادهای مکانیکی" بارها دچار سانحه شده‌اند.

شماره‌ی از سوانح یا سقوط هواپیماهای آمریکایی ایران از سال 1980 به بعد که باعث شد تا نزدیک به 1000 نفر از ایرانیان جان خود را از دست بدهند به قرار زیر است:

بویینگ 737، سقوط در سال 2008، تلفات جانی 70 نفر
سی-130، سقوط در سال 2005، تلفات جانی 94 نفر
بویینگ 707، سقوط در سال 2005، تلفات جانی "چندین" نفر
سی-130، سقوط در سال 2003، تلفات جانی 110 نفر
سی-130، سقوط در سال 1999، تلفات جانی 130 نفر
بویینگ 727، سقوط در سال 1996، تلفات جانی 4 نفر
سی-130، سقوط در سال 1996، تلفات جانی 86 نفر

سی-130، سقوط در سال 1994، تلفات جانی 12 نفر
سی-130، سقوط در سال 1986، تلفات جانی 98 نفر
سی-130، سقوط در سال 1981، تلفات جانی 80 نفر
بویینگ 727، سقوط در سال 1980، تلفات جانی 128 نفر

به علاوه، آمریکا نیز در سال 1988 يك فروند هواپیمای مسافربری ایرباس 300-1 ایران را بر فراز خلیج فارس با موشک سرنگون کرد که تمام 290 سرنشین آن کشته شدند. همین جا این را هم اضافه کنم که سی-130 هواپیمای مسافربری و باربری نظامی است اما در جمهوری اسلامی از آن برای خدمات مسافربری غیر نظامی هم استفاده زیادی میشود. مثلا، هواپیمای سی-130 که در سال 2005 سقوط کرد، از 116 سرنشینی که کشته شدند، 68 نفر خبرنگار بودند.

آقای رییس جمهور، این وقایع غمبار تا حد زیادی به علت آن بوده است که ایران به خاطر قرار داشتن در شرایط تحریم نمی‌توانسته است هواپیمای نو خریداری کند یا برای هواپیماهای قدیمی خود که ساخت آمریکا هستند (مثل جت‌های بویینگ و سی-130 لاکهید-مارتین) و اروپا آمریکا (ایرباس) قطعات یدکی خریداری کند. چون ایران دستش از بازار هواپیماهای غیرنظامی غرب کوتاه است، هواپیماهای قدیمی و بدون ایمنی روسی را خریداری یا اجاره می‌کند.

شرکت هواپیمایی ایران در سال 2008-2009 پروازهای خود را با 11 هواپیمای جت بویینگ، 12 ایرباس و 16 هواپیمای ساخت روسیه انجام داده است. بسیاری از این هواپیماها خیلی قدیمی هستند و وضعیت نگهداری‌شان به علت فقدان قطعات یدکی و انجام تعمیرات ناقص توسط تکنیسین‌های فاقد صلاحیت، نامطلوب است. هواپیماهای آمریکایی ایران از جمله قدیمی‌ترین هواپیماهای این کشور هستند و به علت تحریم‌هایی که ایالات متحده علیه ایران وضع کرده است وضعیت نگهداری‌شان بد است و ایمنی‌شان از همه کم‌تر می‌باشد.

ایران که دستش از بازارهای آمریکا و ایالات متحده کوتاه بوده است برای تامین قطعات و خدمات به سراغ بازار سیاه نیز رفته است که آکنده از تقلب‌کاری است. دولت ایران در اغلب موارد نیز ناچار بوده است قطعات هواپیماهای "از کار افتاده" را در هواپیماهای نیازمند "تعمیر" به کار گیرد. این هواپیماهای تعمیر شده به پرواز که درمی‌آیند خدمه "دست به دعا برمی‌دارند که سالم به زمین بنشینند."

از آنجا که ایران از لحاظ جغرافیایی سرزمینی ناهموار و بزرگ است و سامانه‌ی ترابری زمینی آن توسعه یافته نیست (حمل و نقل آبی در داخل این کشور وجود ندارد)، مردم ایران به گونه‌ای فزاینده به ترابری هوایی متکی هستند. بنابراین، تعجیبی ندارد که مردم ایران با اینکه از خطرات واقعی سفر با این هواپیماهای بدون ایمنی آگاه هستند، همچنان به پرواز با آنها تن می‌دهند. چاره دیگری ندارند. در واقع، دشمنی ایالات متحده و ایران به بهای جان مردم ایران تمام می‌شود.

آقای رییس جمهور، بابت وضعیت اسفبار ایمنی هوایی در ایران چه کسی مقصر است؟ دولت ایران و هوادارانش ایالات متحده را مقصر می‌خوانند و دولت ایالات متحده و مخالفان حکومت ایران نیز گناه را به گردن دولت ایران می‌اندازند. بدیهی است که دولت ایران تعهد مستقیم دارد که ایمنی شهروندان خود را تامین کند و بیش از همه مسئول است.

ایرانیان نیز می‌دانند این نشانه‌ی تزویر تهران است که از يك طرف واشنگتن را بابت ایمن نبودن هواپیماهای ایران مقصر می‌خواند و از طرف دیگر از سیاست‌ها و اقدامات ضدآمریکایی خود دست برنمی‌دارد. به علاوه، شعار رسمی و جنجالی "مرگ بر آمریکا" نیز دست ایالات متحده را برای لغو تحریم‌ها یا انجام اقدامات جدی بشردوستانه چندان باز نگذاشته است. تعجیبی ندارد که مردم ایران از عادی‌سازی روابط ایران و آمریکا پشتیبانی می‌کنند.

با اینهمه، آقای رییس جمهور، ایالات متحده نیز باید بپذیرد بابت ایمنی نداشتن هواپیماهای غیرنظامی ساخت آمریکا که باعث کشته شدن مردم ایران می‌شوند تاحدی مسئول هست. درست است که دولت شما بابت ایمنی شهروندان ایرانی مسئولیتی ندارد اما طبق قوانین، مقررات و معیارهای سازمان هواپیمایی بین‌المللی ایمنی مسافران اولویت درجه يك تمام دولت‌ها است و فرقی نمی‌کند شهروند چه کشوری باشند.

تحریم فروش هواپیماهای غیرنظامی و قطعات‌شان به ایران که توسط آمریکا اعمال شده است به ویژه از این منظر اخلاقی و قانونی توجیه ناپذیر است که شمار فزاینده‌ای از شهروندان ایالات متحده در حال سفر به ایران هستند و با این هواپیماها سفر می‌کنند. با

توجه به رکود اقتصادی ژرفی که ایالات متحده با آن دست به گریبان است و محتاج تقویت تجارت بین‌المللی است این خط مشی اعمال تحریم از لحاظ تجاری نیز معقول نیست .

تحریم فروش هواپیماهای غیرنظامی و قطعات‌شان به ایران دیپلماسی مردمی (عمومی) آمریکا در قبال مردم ایران را نیز تضعیف می‌کند. دولت ایالات متحده به درستی از دولت ایران به خاطر نقض حقوق انسانی مردم ایران که شامل ایمنی آنها نیز می‌شود انتقاد می‌کند. ولی تحریم‌های آمریکا نیز به خاطر آن که جان مردم ایران را به خطر می‌اندازد حقوق انسانی‌شان را نقض می‌کند.

مخالفتان عادی‌سازی روابط ایالات متحده و ایران نیز بابت مصیبت‌های هواپیمایی ایران مسئول هستند. برخی با این استدلال که ایران قطعات و هواپیماها را برای مصارف نظامی به کار می‌گیرد مخالفت‌شان را توجیه می‌کنند. برخی هم ادعا می‌کنند هر گونه آسان‌گیری ایالات متحده در قبال ایران باعث می‌شود تا بخت واداشتن حکومت اسلامی ایران به رعایت دموکراسی و حقوق بشر کاهش یابد.

آقای رییس جمهور، اگر ما می‌توانیم کشورها را به رعایت حدود غنی‌سازی اورانیوم وادار کنیم بنابراین بررسی محل کاربرد هواپیماها و قطعات فروخته شده به ایران نیز کار آسانی خواهد بود. مخالفت از منظر دموکراسی و حقوق بشر نیز موجه نیست. حرف اصلی این گروه این است که هرگونه آسان‌گیری ایالات متحده در قبال ایران به حکومت آن مشروعیت می‌دهد و خودکامگی‌اش را تقویت می‌کند .

این استدلال در اساس ضدآمریکایی است. تجربه‌ی تاریخی نشان‌گر آن است که رابطه داشتن با ایالات متحده باعث تضعیف خودکامگان می‌شود و فقدان چنین روابطی باعث تقویت‌شان می‌شود. در واقع در هیچ کشوری در نبود روابط دیپلماتیک با ایالات متحده دموکراسی برقرار نشده است. بنابراین، چنین رابطه‌ای پیش‌شرط تغییرات معطوف به دموکراسی است اما کافی نیست.

به جای انگشت اتهام به سوی این یا آن بازیگر نشانه گرفتن باید راهکاری فوری یافت. آقای رییس جمهور، با هر روشی که مناسب می‌دانید با حکومت ایران رفتار کنید ولی کاری نکنید که مردم ایران بهای خطمشی شما در قبال ایران را با جان خود بپردازند. جلوگیری از فروش هواپیماهای غیرنظامی و قطعات‌شان نه سیاست خارجی و اقتصادی خوبی است و نه دیپلماسی عمومی و حقوق بشری مناسبی است.

قطعات هواپیما را مولفه‌ای از برنامه‌ی تشویقی در مذاکرات هسته‌ای با ایران در نظر گرفتن نیز به همان اندازه غیرقابل قبول است. این رهیافت که يك بار توسط اتحادیه‌ی اروپا به کار گرفته شد این پیام وحشتناک را برای مردم ایران دارد که تنها در صورتی که دولت‌تان از برنامه‌های غنی‌سازی دست بردارد به ایمنی‌تان اهمیت می‌دهیم. وگرنه باید بهای ناسازگاری‌های تهران را با جان‌تان بپردازید.

آقای رییس جمهور ، مردم ایران شایستگی آن را دارند که ایالات متحده خطمشی بهتری در قبال آنها در پیش گیرد زیرا جزو اقلیت هوادار آمریکا در خاورمیانه‌ی بزرگ هستند و با فاصله گرفتن از اسلام افراطی به اصلاحات سیاسی روی آورده‌اند. مردم ایران همچنین جزو اقلیتی در خاورمیانه‌ی بزرگ هستند که تروریسم را محکوم می‌کنند و خود از قربانیان آن هستند.

بعلاوه، مردم ایران جزو اقلیتی در خاورمیانه‌ی بزرگ هستند که با کاربرد نظامی فناوری هسته‌ای مخالف‌اند و خواستار منطقه‌ای عاری از جنگ‌افزارهای هسته‌ای هستند. این مردم همچنین جزو اقلیتی در خاورمیانه‌ی بزرگ هستند که قربانی جنگ بوده‌اند و خواستار زندگی در صلح هستند. و بالاخره، مردم ایران جزو اقلیتی در خاورمیانه‌ی بزرگ هستند که برای تحقق دموکراسی و مقابله با نقض حقوق بشر به مبارزه برخاسته‌اند.

آقای رییس جمهور، خلاصه بگویم: مردم ایران جزو اقلیتی در خاورمیانه‌ی بزرگ هستند که در مورد جدی‌ترین نگرانی‌های‌تان در این منطقه با شما همداستان هستند. بنابراین، خواهش می‌کنم گوش‌ن سپارید به کسانی که اهمیت نمی‌دهند مردم ایران بهای تحریم فروش هواپیماهای آمریکایی و قطعات‌شان را دارند با جان خود می‌پردازند یا به کسانی که به شما می‌گویند فروش هواپیماهای آمریکایی و قطعات‌شان به معنای خشنود کردن حاکمان تهران است و به تروریسم و گسترش جنگ‌افزارهای هسته‌ای دامن می‌زند.

همچنین گوش‌ن سپارید به کسانی که می‌گویند فروش قطعات یدکی به ایران باعث افزایش سرکوب‌گری دولت و نقض حقوق بشر می‌شود، یا سد راه جنبش اصلاحات و باعث تقویت افراط‌گرایی اسلامی می‌شود. در خاتمه، خواهش می‌کنم گوش‌ن سپارید به

کسانی که می‌گویند فروش قطعات یدکی به ایران بر عمر حکومت اسلامی می‌افزاید یا به عدم ثبات منطقه‌ای دامن می‌زند. این استدلالها درست نیستند.

آقای رییس جمهور، فروتنانه بر این باورم که باید به ندای 70 میلیون مردم ایران گوش بسپارید که ایمنی‌شان به خطر افتاده است. مردم ایران هواپیما و قطعات یدکی می‌خواهند و اگر شما خواست‌شان را تامین نکنید در صداقت‌تان که می‌گویید در مبارزه‌شان برای حقوق بشر همراه‌شان هستید به دیده‌ی شك نگاه خواهند کرد. همچنین خواهش می‌کنم توجه داشته باشید که جان مردم ایران به خطر افتاده است نه حاکمان ایران.

آقای رییس جمهور زمان آن فرارسیده است که همانگونه که رییس جمهور جورج دبلیو بوش طی زمین‌لرزه‌ی فجیع و ویران‌گر شهر تاریخی بم عمل کرد کاری بشردوستانه انجام دهید. اگر بگذارید که ایران اجازه داشته باشد هواپیماهای آمریکایی و قطعات‌شان را خریداری کند مردم ایران و جامعه‌ی قوی يك میلیون نفری آمریکاییان ایرانی‌تبار وامردار حسن‌نیت شما خواهند بود. این اقدام با شعارهایتان یعنی شعار "امید" و "تغییر" نیز همخوانی دارد.

با احترام،
هوشنگ امیر احمدی، پی اچ دی
استاد دانشگاه راتگرز
رییس شورای آمریکاییان و ایرانیان
پست الکترونیکی: hooshang@amirahmadi.com
وب‌گاه: <http://www.amirahmadi.com>

رونوشت:

خانم هیلاری ر. کلینتون، وزیر امور خارجه
آقای رابرت م. گیتز، وزیر دفاع
ژنرال جیمز ل. جونز، مشاور امنیت ملی
سنتاتور جان ف کری، رئیس کمیته روابط خارجی سنا
نماینده هوارد د. برمن، رئیس کمیته روابط خارجی مجلس